

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Vota monastica minime aduersari libertati Christianæ, sed eam potius
reddere perfectiorem XIII

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

agricola: qui ex larga semēte amplam expectauerit messem. Quæ enim seminauerit homo: hæc & metet. Et qui parce seminat: parce & metet. & qui seminat in benedictiōibus: de benedictiōibus & metet. quādoquē bonorū laborū, teste Salomone, gloriosus est fructus. & nulla prohibiti lege nouimus, ex ipsis sudoribus sperare nascētē fructū: & in ipsis cōfidere laboribus, quia uia sint & adiuuētū ad colligendum lucrum, ex illis consurgere solitum.

¶ Vota monastica minime aduersari libertati Christianæ: sed eam potius reddere perfectiorem. **Christiana Cap. XIII.**

¶ **S**exta aduersarij obiectio. Monasticę professionis uota: repugnant libertati euāgelicæ seu Christianæ. quæ non solū est ea libertas in spū regnans (inquit Lutherus) qua soluit conscientia ab operibus: sed etiā ea, qua sublata sunt uniuersa hominū mādata, & quicquid externis cærimonijs seruari potest. ut sunt omnes cibi, omnes uestes, omnes psonæ: omnes gestus, omnia loca, omnia uasa, omnes dies. ut ea liceat obseruare & nō obseruare: quādiu, ubi, & quomodo, quando & quoties placuerit, aut res ipsa obtulerit. Et omnino quicquid non est mandati diuini: abrogatum, & libertate donatum est. At uouendi institutum: nonne merissime humanū est: nōne situm est in rasura, ueste, cibo, potu, diebus, locis, gestibus, & alijs cærimonijs? Vbi aliquod illorum præcepit deus: ubi præcepit eam paupertatem, eam obedientiam, eam castitatem? Quid igitur adhuc dubitas: ea nec licere nec licuisse uouere? Libera sunt diuinitus: quæ tu necessaria facis humanitus. Sunt itaq; uota monastica, contra libertatem euāgelicā: & diuinis mandatis omnino prohibita, estq; uotorum institutum, seruilis hominū doctrina: nequa q̄ toleranda. Hæc Lutherus. ¶ **R**esponso. Tot et tanti complicatur in hac obiectioe execrandi errores: ut à quo eorū refellendo sumi debeat exordium, uix satis constet. Quæ tamē in primo huius operis libro ante dicta sunt de cōstitutionibus ecclesiasticis obseruandis, magnum afferent ad hanc rem momentū & pondus. quoniam ipsæ ferme uis promptū fuerit ostendere: & constitutiones monasticas ab ijs ad unguē obseruari debere, qui illi professioni se addixerint. In primis itaq; negandum est, illam esse libertatem euāgelicam & Christianam: quam in superiore descriptione, circa

§ 2 præsentis

LIBER TERTIVS

presentis obiectionis initiū posita, proponit Lutherus. sed talis libertas, effrenis est uiuēdi sine lege & regula recta, licentia: & uera seruitus peccati, ex insolescente in spiritū carne & inobedientiā malo enāscēs, q̄ per eā fiat homo mancipiū uitiorū: & ex dei hoimq̄ contemptu, seruus suarū cupiditatū. Quod si eā, libertatē uocare lubet (etsi tam præclaro nomine, profecto sit indigna) uocet quidē libertas: ne ad nomē ipsum cōtentiosi uideamur, nō tamē Christiana aut euāgelica: qm̄ & sanctis Christi institutis & euāgelicis præceptis omnino repugnat, sed appelles dūtaxat libertas Lutherana: à suo authore. q̄ inter cæteros suos minime tolerandos errores: & hanc libertatē Christo aduersam, euangelioq̄ contrariā inuenerit hac nostra tēpestate Lutherus. Quinimmo uocet etiā (si libitū fuerit) libertas antichristiana: quoniā Christianæ pietati ac religiōi penitus est opposita. ¶ Siquidē per hanc libertatē, regnantē (ut Lutheri uerbis utar) in spū, nō quidē humilitatis, sed superbix & insolentiæ: absoluit auctoritate & sentētia Lutherana, cōsciētia humana ab operibus, ut sola ei fides operib⁹ uacua: sufficere putetur à Luthero, ad salutē aeternā consequendā. Illud autē: quis nō uideat profus oblectari & cōtraniti disciplinæ Christi: qui euāgelicis documētis & institutis nos obligauit ad opera bona, fidei superaddenda: requiritq̄ à nobis ex factorū eloquiorū testimonio nō fidē nudā, sed & opera bona illi sociā, cōfortioq̄ sancto cōiuncta, quē admodū in uicesimosexto capite primi libri: plurifariā est à nobis ostensum. Per eandē quoq̄ libertatem suā, submouendas contēdit Lutherus oēs humanas constitutiones: & quicquid in externis obseruationibus, cærimonijs & ritibus teneri potest, ut nō sit discrimen aliquod inter esum carnū & pisciū: aliorum uel esculentorū. Nihil etiā inter sit inter uestes sacras benedictioneq̄ sacerdotali cōsecratas: & inter non sacras, nihil itidē sit discerniculi inter psonam ecclesiasticā sacrisq̄ initiatā ordinibus: & laicā. In celebrādo quoq̄ diuino officio & præsertim sacro missæ mysterio nulli fiant gestus in genuflexionibus, inclinatione capitis, signaculis crucis: aut omnes promiscue pmittant. Nulla præterea habeat locorū differētia: ne q̄ sint aliqua sacra, & alia non sacra, nihil insup sit discriminis inter uasa ministris tēpli deputata: & alia, q̄ in culina aut mēsa humanis accommodāt usib⁹. Deniq̄ nihil sit discrepantię inter dies festos & nō festos

Libertas
Luthera-
na: et an-
tichristi-
ana.

III.

festos: & ita habeatur dies dominicus, ut unus aliorū quorūlibet di-
erū ipsius hebdomadae. Sed quis tam emotæ est mentis & infang
qui nō uideat hæc oīa Lutheri placita, suæq; libertatis documenta
factis literis et recte rationi penitus aduersari? cū in ueteri lege co-
gnoscamus deū: locorū, personarū, uasorū, dierumq; discernicula
cōstituisse ad suū cultū, certosq; ritus et cærimonias iussisse obser-
uari in hostiarū oblatiōibus. et ex eo argumentū ducere debeamus
nō qdē prorsus eadē, sed cōsimilia distinctionū gña in nouo testa-
mēto eē obseruāda; habēdumq; discrimē suo mō, et legi euangeli-
cæ cōueniēte, inter loca et loca, personas et personas, uasa et uasa,
dies et dies. ¶ Deinceps permittit Lutherus in declaratione suæ li-
bertatis ante descriptæ: laxas habenas omnibus, illā suā libertatē IIII.
amplecti uolētibus. Vt scilicet quæcūq; in ecclia sunt cōstituta cir-
ca discretione ciborū, locorū, uestiū, uasorū, dierū, & cæterorū id
genus, obseruet fideles: quādo, & ubi, & quā diu uoluerint. Cū ue-
ro animo eorū nō sederit, ampli⁹ illa obseruare: impune & sine pec-
cati reatu, pro solo suo arbitratu illa prætermittāt. Sed quid hoc ali-
ud est: q̄ cuiq; facultatē indulgere, præuaricandi quæcūq; ab initio
nascētis ecclie sunt rectissime instituta, cōtēnendiq; eccliam & pa-
tres orthodoxos, qui illa deo auctore sanxerūt? Nōne id ipsum, est Math. 18
plane deū cōtēnere: qui iussit audiendā eē eccliam, & p̄positis obe-
dientia præstandā: Demū ut uno aperiat uerbo Lutherus, qd il-
la ualeat sua libertas: uult illius auctoritate abrogari in toto Chria
nismo, quicquid decalogo illo diuinorū p̄ceptorū expresse non est
cōprehensum, & fideles oēsea donari libertate, ut q̄ nō sunt hoc mō
diuini p̄cepti, & manifeste nō iubent à deo: nullo pacto obligentur
exequi aut facere, sed pro suo nutu aut faciāt ea aut p̄termittāt, si-
ne aliqua peccati labe. Quod si qs admittat: nōne protinus diuina
oīa humanaq; cōfundit & proculcat? Planū est itaq; hāc libertatē
Lutheranā optimo iure nō Chriānā dici debere, sed antichristia-
nā: q̄ sit Chro maxime aduersa. ¶ Sed nūc ad ea q̄ assumit secūdo V.
loco in hac obiectiōe: paucis respondeamus. in primis inficientes:
uouēdi institutū esse merissime humanū. cum in secūdo, tertio &
quarto capite huius libri multipliciter oñderimus: huiusmodi uo-
torū institutū à deo eē profectū, piorumq; mētibus inspiratū. Illud
aut, nequaquā præcipue consistit in rasura, ueste, cibo & potu, & reli-

LIBER TERTIVS.

quis cærimonijs: q̄tū ad substantiā et principalē uotoꝝ integritatem. sed in obedientiā, castitatis, ac paupertatis promissione solēni: et integra obseruatione, q̄nquidē rasura, uestis, cibus et pot⁹, et reliqua id genus: apud diuersas domos monasticas sunt diuersa & uaria. Institutū aut uouēdi. & ad cōsimilia tria uota essentialia obligatio: in omnibus penitus est eadē. Verūtāmē in omni domo cenobitica, ipsum uiuendi institutū habet has cōditiones, rasurā, cibum & potū, uestes, cæterosq; ritus ac cærimonias, sibi annexas & appēdices: tanq̄ accessorias & adminicularias ad perfectā triū præcipuorum uotoꝝ completionē. **V**t nisi quis istas qualitates additias & mores domus monasticæ in uictu, uestitu, & reliquis tenuerit: nō poterit ille tribus præcipuis uotis præfertim obedientiæ, satisfacere. **P**roinde & illa secundo loco digesta atq; accessoria: etiā cuiq; religioso secundū sui monasterij consuetudinē seruanda sunt. At nihil istorū (insistit Lutherus) præcepit deus. **E**sto nihil horū particulatim & speciatim iusserit, tamē cū obedientiā parentibus esse exhibendā præcepit & maioribus obēperandū: quodq; horum quodam cōsequio præcepit. **C**ū em̄ diuino præcepto iubet religiosus patri monasterij obsequi: etiā præcipit cōsequenter & ea uti ueste, rasura, uictu, & cæteris: quibus monasterij pater utendū esse constituit. **E**t q̄uis aperto præcepto atq; speciali nō sanxerit deus istas cōstitutiones monasticas, q̄ in diuersis religiōib⁹ sunt uariomō, laudabiliter tamē et ob causam rationabilē institutæ: haud tamen idcirco floccipēdendæ sunt aut abiiciendæ. **N**am in ispiratore deo, à primis ipsis monasterioꝝ authoribus sunt pie religiosq; ordinatæ: diuersæ illæ sanctiōes. et per diutinū usum in hūc usq; diē in sua incolumitate obseruatæ. **N**eq; diuinis p̄ceptis illæ regulæ uiuēdi ulla ex parte repugnāt: quinimmo ad ea plenius custodienda, maximo sunt adiūmeto. **V**nde uenerabilis ille pater, **T**homas Waldē, sapius añ citat⁹, in nonagesimo secūdo libri sui de sacramentalibus ca. contra **V**iclest oblatratiōes in statū religiosq; egregie differit de habituum monachaliū diuersitate: diffuse declarās ex scriptura et sctōꝝ patꝝ testimonijs, q̄ rōnabilis sit et cōgrua, huiusmodi uestiū uarietas. ¶ **D**einde ꝑo nequicq; percōtat Lutherus circa obiectiōnis huius finē: ubi p̄cepit deus eā paupertatē, obedientiā et castitatē, cui obseruandæ, religiosi uoto se alligāt. **Q**uoniā non est illud

Thomas
Walden

VI.

ad

ad stabiliendā institutionē monasticā à quopiā unq̄ propositū: deū
 ea ipsa uirtutū gr̄a ut uouean̄ obseruāda, in euāgelio præcepisse,
 sed consuluisse tantū. Religiosos aut̄, tale consiliū tanq̄ salutare, ul
 tro amplecti: q̄ cōparandæ animarū suarū saluti apprime cōducatur.
 Falsum est itidē qd̄ postea subinfert, nec licuisse unq̄ eos nec licere
 talia uouere: cū supra sit diffuse ostensum, & licita esse talia uota, et Cap. 7. & 8.
 exēplo sc̄toꝝ patrū primū inducta, Neq̄ p̄ illa, facit uouēs humā
 tus ea necessaria, q̄ diuinitus sunt libera: ut obiectat Lutherus, sed
 quæ diuinitus libera sunt: etiā apud hoies sunt libera. scilicet ipsa
 uouēdi, aut à uoto faciēdo supersedēdi facultas: anteq̄ fiat uotū. Et
 quæ humanitus necessaria sunt: etiā in hac uotoꝝ materia apud
 deū necessaria sunt, atq̄ de necessitate salutis obseruari debēt. ut
 pote uotoꝝ iā sp̄ote factoz̄ persolutio atq̄ cōpletio. Demū ex his
 omnibus iā dictis dilucidū est: uota ipsa, cōtra libertatē euāgelicā &
 uerā etiā libertatē Ch̄stianā, primi libri capite uicesimotertio expli
 catā, nequaq̄ pugnare, quin poti⁹ eadē reddere illā auctiorē et, am
 pliorē: per elongationē à seculi strepitu, & abdicationē curarū hu
 ius mūdi. Neq̄ ipsa uota diuinis prohiberi præceptis: sed cū illis mi
 ra concordia atq̄ harmonia cōspirare, atq̄ ad ea melius perficiēda
 magnū præstare adiumentū. Nec etiā uotoꝝ institutū, seruilē eē
 hominū doctrinā, nequaq̄ tolerandā: ut in totius obiectionis calce
 obstrepit Lutherus, sed dei potius esse doctrinā, admonitoria tātū
 & cōsiliū proponēte uoce traditā, ueræ libertatis assertricē atq̄ in
 totū orbem Christianum propagandam.

¶ Satisfactionē per bona opera de peccatis commissis: homi
 ni ad salutem animæ esse necessariam. Cap. XV.

Tuero ex hac sua libertate tanq̄ uirulēta & noxia
 radice: Lutherus multos educit ramos nō min⁹ pe
 stilētes, & ex quibus tetra maloz̄ enascit colluuiēs.
 In primis siquidē ex huiusmodi licentioꝝ libertatis
 stirpe uenenosa, in presentī quod improbamus ope
 re suo de uotis monasticis: damnat satisfactionē p̄nitentiariā de
 peccatis perpetratis, per bona opera, hisce uerbis. Hic uides, q̄ im
 piæ sint leges de satisfactiōibus: quibus docemur per bona opa de
 lete peccata. ¶ Verū si impiæ sunt ille satisfactionū leges o Luthē » I.
 re: cur p̄cepit Ch̄s leproso mūdato? Vade oñde te sacerdoti, et of » II.
Math. 2
 fer.